

Další památky z rodiny Josefa Suka

JANA VOJTĚŠKOVÁ

V tomto roce si připomínáme 140. výročí narození významného českého hudebního skladatele, houslisty a pedagoga Josefa Suka (1874–1935). Patřil k dovršitelům českého hudebního romantismu a spolu s Vítězslavem Novákem a Leošem Janáčkem k hlavním představitelům rané české moderny. Jako žák, velký ctitel a později i zeť Antonína Dvořáka musel v době bojů o Dvořáka své skladby těžce prosazovat. To je však již poměrně dávná minulost, stará téměř jedno století. V současnosti se Sukově tvorbě dostává oprávněného uznání jak v domácím, tak ve světovém měřítku. Jeho dílo zaujímá pevnou pozici v koncertním repertoáru a se Sukovým jménem se setkáme ve všech důležitých hudebních encyklopediích a slovnících.

Josef Suk se narodil 4. ledna 1874 v Křečovicích u Neveklova. Zemřel 29. května 1935 v nedalekém Benešově. Do rodného kraje se vracel po celých šedesát let svého života. Pohřben je v Křečovicích naproti hlavnímu vchodu do kostela sv. Lukáše, kde od útlého dětství naslouchal hudbě.

Národní muzeum – České muzeum hudby spravuje fond obsahující poměrně ucelený skladatelův odkaz.¹ Poslední přírůstek do fondu zapsaný právě v tomto roce² získalo muzeum od paní Marie Sukové, manželky skladatelova vnuka, houslového virtuosa Josefa Suka. Stejně jako předchozí akvizice³ zahrnuje i nový přírůstek velké množství velmi cenných sbírkových předmětů, které vzešly přímo z rukou Sukových (korespondence psaná skladatelem a autografy), nebo tzv. předměty dotýkané (korespondence skladateli adresovaná, fotografie, památky na rodiče, na Sukovu ženu Otilii – dceru Antonína Dvořáka, na syna Josefa, knihy, dárky od přátel nebo hudebniny s rukopisnými poznámkami skladatele). Naše dosavadní znalosti o Sukově životě a díle se díky těmto předmětům výrazně obohatí a doplní mozaiku poznatků, kterou jsme si mohli doposud utvořit.⁴

Nově získané předměty se vztahují ke čtyřem generacím rodiny Suků – řídicímu učiteli Josefu Sukovi (1827–1913), skladateli Josefu Sukovi (1874–1935), jeho synovi Ing. Josefu

Tento článek vznikl za finanční podpory Ministerstva kultury v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum (DKRVO 2014/44, 00023272).

1) Fond Národního muzea – Českého muzea hudby (dále jen ČMH) S 184 obsahuje v současné době více než dva a půl tisíce zkatalogizovaných sbírkových předmětů.

2) Číslo přírůstku (dále č. př.) 22/2014.

3) Č. př. 16/2007. Srov. též VOJTĚŠKOVÁ, Jana: *Památky z rodiny Josefa Suka / Memorabilia from the Family of Josef Suk*, Musicalia, roč. 2, 2010, č. 1–2, s. 99–103, s. 104–109 (anglická verze).

4) Dosavadní nejvýznamnější publikované knihy: *Josef Suk. Život a dílo. Studie a vzpomínky*, ed. J. M. Květ, Hudební matice Umělecké besedy v Praze, Praha 1935; *Josef Suk. Tematický katalog skladeb / Thematic Catalogue of the Works*, ed. Zdeněk Nouza – Miroslav Nový, Editio Bärenreiter, Praha 2005, 487 s.; *Josef Suk. Dopisy o životě hudebním i lidském*, ed. Jana Vojtěšková, Editio Bärenreiter, Praha 2005, 564 s.

Sukovi (1901–1951) a jeho synovi, houslovému virtuosovi Josefu Sukovi (1929–2011). Najdeme zde osobní doklady prvních tří Suků a jejich manželek – rodné a křestní listy, odací listy, domovské a úmrtní listy a kromě toho také třeba berniční knížku řídícího učitele Josefa Suka nebo vysvědčení Ing. Josefa Suka.

Nejzajímavější součástí nového přírůstku představuje korespondence. K nejstarší vrstvě patří kazeta s dopisy řídícího učitele Josefa Suka. Ukrývá mimo jiné jeho milostné dopisy Emilii Baumannové, se kterou se oženil v roce 1856. Je zde i jeden dopis Emilie Sukové. Dále kazeta obsahuje pozdější psaní Josefa a Emilie Sukové synovi Josefovi a jeho ženě Otilii, rozené Dvořákové. Z hlediska tvorby skladatele je významný i koncept dopisu o kritice premiéry Sukovy symfonické básně *Praga* psaný řídícím učitelem.

Pozoruhodný soubor tvoří memorabilia z pozůstalosti Nasti Haškovcové-Krausové, přítelkyně Emilie Sukové, která byla sestrou skladatele Josefa Suka. Obě žily v Jindřichově Hradci. Tyto památky vrátili do Sukovy rodiny pozůstalí po Nastě Haškovcové. Zde byl mezi skladatelovou korespondencí nalezen pravděpodobně jeho nejstarší známý dopis, určený rodičům a sestře Emilce. Není datován, ale z kontextu je zřejmé, že pochází z let 1886–1892, kdy Suk studoval na pražské konzervatoři. V tomto souboru jsou i další Sukovy dopisy z pozdější doby, dopisy rodičů Emilie a Josefa Sukových, neznámá fotografie Magdy Dvořákové⁵ a řídícího učitele Josefa Suka v Křečovicích a také fotokopie hudebního zápisu.

Mezi korespondencí, kterou Josef Suk za svůj život odeslal, bylo velké množství pohlednic. Ze všech cest Českého kvarteta posílal pohledy především své ženě Otilii.⁶ Věnoval jí třeba i pět různých pohledů z jednoho místa v tentýž den. Muzeum nyní získává téměř 200 dalších pohlednic. Suk psal ale i jiným osobám – své švagrově Magdě Dvořákové nebo Miladě Frantové, malé dceři MUDr. Jaroslava Franty. Ta si Sukovy pohlednice ukládala do alba, které nyní přechází také do sbírek ČMH. Bohužel album už není kompletní.⁷ Později adresoval Suk pohlednice z cest svému synovi a hospodyně Anně Němcové, která o jeho syna pečovala. I tyto se nyní stávají součástí fondu v ČMH.

Důležitou složku nového přírůstku tvoří korespondence pocházející z rodiny Dvořákovy. Původní soubor se skládal z 96 dopisů, které skladatelova vnučka Věra Johnová rozdělila v roce 1991 jednotlivým dětem a jejich potomkům (děti Otilie, Anna, Magda, Antonín, Otakar a Aloisie). Dědicové po Otilii Dvořákové – rodina Sukova – získali celkem 22 dopisů. Dopisy byly rozděleny podle toho, koho se obsahově týkaly. Do Sukovy rodiny přešly dopisy, které psala Otilie rodičům, a ty, které psala její matka Anna Dvořáková Otilii, jejím sourozencům a dalším členům rodiny.⁸

V souboru je 7 dopisů Dvořákovy manželky Anny Dvořákové.⁹ Dopisy Anny Dvořákové jsou zcela neznámé, žádný z nich ani jiné dopisy Dvořákovy manželky nebyly doposud

5) Dcera Antonína Dvořáka a sestra Sukovy ženy Otilie.

6) Oženil se s ní 17. 11. 1898.

7) Ze 100 ks pohlednic, které v albu napočítala Marie Svobodová, přešlo do ČMH pouze 67.

8) Dopisy Otilie Sukové-Dvořákové pojednala ve své seminární práci *Otilie Dvořáková* Eva Myslivcová. Vedoucí práce Tereza Havelková a Vít Zdrálek, FF UK, Praha 2014.

9) Přehled všech dopisů spolu s jejich registry je uveden na konci článku.

publikovány.¹⁰ Nejstarší zaslala Anna Dvořáková z Ameriky. Neuvedla rok, ale z kontextu vyplývá, že ho napsala 25. 2. 1895.¹¹ Dalších 5 dopisů pochází z listopadu a prosince 1898 a je určeno novomanželům Josefu a Otilii Sukovým. Šestý dopis Anny Dvořákové je určen rodičům Josefa Suka. Anna Dvořáková prožívala těžce odloučení od Otilky a často ji informovala o dění doma. Mimo jiné matka dceři oznamovala, že Antonín Dvořák dostal od císaře řád za vědu a umění a že se 4. 12. 1898 zúčastnili ve Vídni premiéry symfonické básně *Píseň bohatýrská* s Vídeňskými filharmoniky, které dirigoval Gustav Mahler.

Z dopisů Otilie Dvořákové rodičům pochází nejstarší dopis z roku 1886, kdy osmiletá Otilka a její dvě sestry (Anna a Magda) psaly na linkovaném dopisním papíru krasopisné a pozitivně laděné psaníčko. Na dalších stranách ho doplnila přípisem jejich tehdejší chůva Johanna.¹² Dalších pět dopisů pochází z listopadu a prosince 1894, kdy Antonín Dvořák s chotí a synem Otakarem pobývali v Americe, zatímco zbytek rodiny zůstal v Praze.¹³ Otilie informuje 7. 11. o koncertu Českého kvarteta, v dalších dvou dopisech 11. 11. o zdravotním stavu rodiny a o představení *Dimitrije*. O něm psala také 15. 11., dále informovala o cestách a programu Českého kvarteta a kritikách *Novosvětské symfonie*. Nejobsažnější je poslední dopis z roku 1894 (6. 12.).

Čtyři dopisy určené rodičům psala Otilie Suková v době, kdy byla provdána za Josefa Suka. Nejstarší z nich z 12. 6. 1901 poslala Antonínu Dvořákovi k svátku. Poslední psala v době, kdy Antonín Dvořák již nežil (26. 5. 1905). Je to také asi jeden z posledních dopisů, které Otilie napsala. Na kondolenčním dopisním papíru s černým rámečkem píše z Prahy do Křečovic matce, která se starala o jejího syna. Líčí výsledek lékařského vyšetření, které podstoupila u MUDr. Chodounského a podle něhož jí nehrozí žádné zdravotní riziko. Bohužel, jak známo, lékař se mýlil a Otilie Suková za šest týdnů poté (6. 7. 1905) zemřela.

Kromě Otilčiných dopisů patří do souboru dva dopisy její tety Terezie Koutecké, zvané Rézi (sestry Anny Dvořákové), a po jednom dopisu Otilčina strýce Ladislava Štěpánka a americké přítelkyně Sadie Siebert (neúplný). Jeden dopis Terezie Koutecké je z roku 1893, kdy doprovázela Dvořákovy do Ameriky a v srpnu pobývala s dětmi ve Spillville, zatímco Antonín Dvořák s chotí a Otilkou cestovali do Chicaga. Druhý dopis je nedatovaný, ale z kontextu vyplývá, že byl napsán po svatbě Josefa Suka a Otilky v roce 1898, kdy novomanželé odjeli do Vídně. Dopis Ladislava Štěpánka byl určen jeho tchýni Klotildě Čermákové, matce Anny Dvořákové, a týká se rodinných záležitostí. Torzo dopisu (chybí druhá strana) od Sadie Siebert¹⁴ Otilii Dvořákové je poděkováním za brož, kterou přivezla dceřině

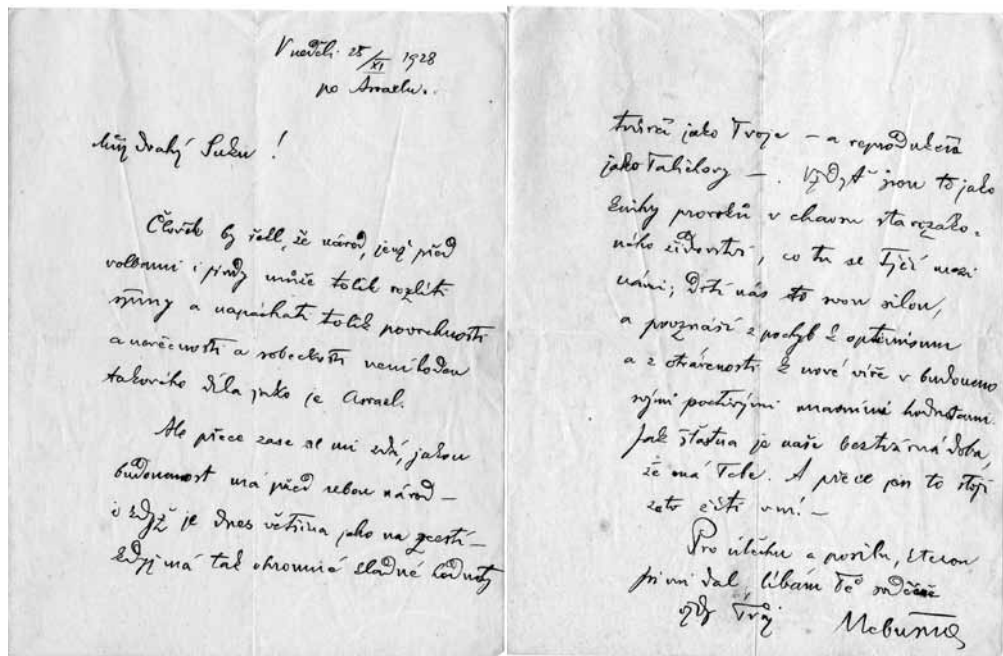
10) Několik malých přípisů vyšlo: *Antonín Dvořák. Korespondence a dokumenty* (dále ADKD), ed. Milan Kuna a kol., sv. 1–10, Editio Supraphon / Editio Bärenreiter, Praha 1987–2004.

11) Za datování některých dopisů děkuji Davidu R. Beveridgeovi.

12) Tento dopis je otištěn v ADKD, kde ovšem není publikován přípis Johanny. Jako místo uložení je uvedeno v soukromém majetku.

13) Dopisy jsou otištěny v ADKD.

14) Dopis je podepsán Seibert. Jde pravděpodobně o překlep při psaní na stroji, neboť v dalších pramenech je uváděna jako Siebert. Za ověření jména děkuji D. R. Beveridgeovi.

Dopis Otakara Nebušky Josefu Sukovi / Letter from Otakar Nebuška to Josef Suk

S. l., 25. 11. 1928 / 25 Nov. 1928

NM-ČMH, č. př. / Acquisition no. 22/2014

americké přítelkyni Otilčina matka – Anna Dvořáková. Pisatelka také lituje, že Otilka nepřišla v roce 1894 s rodiči do Ameriky, a popisuje technickou vymoženost – psací stroj, na němž napsala uvedený dopis.¹⁵

Vedle originálů obsahuje soubor ještě xerokopie rukopisných dopisů Otilie Dvořákové rodičům a sestře Anně, jejichž originály jsou dnes nezvěstné. Dopisy byly psány v Ústí nad Labem asi v letech 1894–1895, kdy šestnáctiletá Otilie pobývala u svého strýce Ferdinanda Čermáka, bratra své matky.¹⁶ Dopisy publikovala Marie Svobodová pod názvem *Josef Suk. Dopisy nejbližším* (Supraphon, Praha 1976, s. 141–149). Její edice ale není v kontextu dvořákovské literatury příliš známá. V knížce je otištěna i báseň, kterou Otilka napsala na památku svého otce, Antonína Dvořáka,¹⁷ a Otilčina závěť.¹⁸ Originály obou písemností rovněž přecházejí do Českého muzea hudby.

Zde budou nyní uložena i tři alba většinou dosud neznámé korespondence skladatele Josefa Suka. Chronologicky nejstarší dopisy obsahuje cihlově červené album příčného for-

15) Původně byl v souboru i dopis Klotildy Čermákové Antonínu Dvořákovi z 30. 12. Tento dopis ale nebyl předán s č. př. 22/2014 do ČMH. D. R. Beveridge se domnívá, že šlo o dopis z 30. 12. 1894, jehož regist je uveden v ADKD sv. 7, s. 322.

16) Dopis rodičům není publikován v ADKD.

17) *Josef Suk. Dopisy nejbližším*, ed. Marie Svobodová, Supraphon, Praha 1976, s. 149–151.

18) Tamtéž, s. 151–152.

mátu¹⁹ se zlatě vyraženým emblémem. Jak se dovídáme z prvního dopisu vloženého do alba, dal ho zhotovit skladatelův vnuk se svou chotí v roce 1956, aby mohl v celofánových sáčcích uchovat dopisy, pohlednice a několik konceptů psaných výhradně rukou dědečka, skladatele Josefa Suka. Korespondence byla určena synovi (tedy otci zakladatele alba) a později i jeho rodině. Album není uspořádáno, ale dopisy pocházejí převážně z 20. a 30. let 20. století.

Modernější album s černými umělohmotnými deskami²⁰ obsahuje 50 celofánových sáčků, do nichž jsou vloženy dopisy adresované skladateli Josefu Sukovi. Počet dopisů ovšem značně převyšuje počet sáčků, neboť v některých se nachází více kusů. Na toto album navazuje další – hnědé barvy a stejného formátu i provedení. Jednotlivé dopisy jsou v albech řazeny abecedně a je zde zastoupeno více než 100 osobností kulturního života, z nichž některé byly blízkými přáteli skladatele Josefa Suka. Za všechny uvedme např. Emila Axmana, Jana Branbergera, Edvarda Beneše, Hugo Boettingera, Karla Čapka, Františka Drtinu, Olgu Drtinovou, Fanny Davis, Josefa Bohuslava Foersterera, Emila Fillu, Adolfa Heyduka, Bohuslava Hostinského, Jiřího Herolda, Karla Hoffmeistera, Vladimíra Helferta, Emila Hlobila, Aloise Hábu, Emanuela Chválu, Leoše Janáčka, Aloise Jiráska, Josefa Jiránka, Karla Boleslava Jiráka, Jaroslava Ježka, Julia Kalaše, Jaroslava Kvapila, Jaroslava Kociana, Jaroslava Křičku, Adolfa Kašpara, Čeňka Kvíčalu, Išu Krejčího, Vítězslava Nováka, Oskara Nedbala, Františka Ondříčka, Otakara Ostrčila, Ferdinanda Pečírku, Františka Píchu, Karla Reinera, Antonína Sovu, Richarda Strettiho, Leona Sinigagliu, Blanche Selvu, Bohumíra Štědroneš, Václava Štěpána, Maxe Švabinského, Otakara Šourka, Václava Talicha, Romana Veselého, Boleslava Vomáčku, Ladislava Vycpálka, Františka Weyra a Julia Zeyera.

K předchozím dvěma albům se řadí ještě novější pamětní kniha v černé kožené vazbě se zlatou ořízkou. Má 204 číslovaných listů a na konci seznam. Kniha zpočátku sloužila synovi skladatele, který si do ní nechával vepsat pamětní zápisy od osobností navštěvujících jeho otce. První byl zápis Aloise Jiráska z roku 1918. V témže roce následovala kresba Huga Boettingera, zápis Otokara Březiny, Adolfa Heyduka a Františka Drtiny. Ve 20. letech přibyl dopis Émila Jaques-Dalcroze, kresba Adolfa Kašpara, notový zápis Vítězslava Nováka, veršovaný přípis Antonína Sovy, rukopis Karla Václava Raise (věnovaný jeho dcerou), kresba Františka Bílka, zápis Vincenta d'Indyho a dopis Bernarda Molinariho. Kresby Otakara Nejedlého a Čeňka Kvíčaly zahajují přírůstky z třicátých let. Následují podpisy návštěvníků vernisáže výstavy děl a památek Josefa Suka, konané v Ústřední knihovně hlavního města Prahy 17. 1. 1934. I po Sukově smrti v roce 1935 přicházeli do Křečovic jeho přátelé a známí. V knize zanechali upomínky např. Jaroslav Kocian, Václav Talich, Ota Horáková a Ondříčkovo kvarteto. Zápisy ale postupně řídly. Kniha posloužila k vlepování památek na skladatele Josefa Suka. Je zde podpis Dvořákův z roku 1902, dopis Zdeňka Fibicha, Leoše Janáčka, Vítězslava Nováka, Josefa Bohuslava Foersterera, Otakara Ostrčila, Rudolfa Karla, Váši Suka, Bohuslava Martinů, Pavla Bořkovce, Jaroslava Ježka a mnoha jiných. Na závěr knihy jsou vlepény dopisy určené už skladatelovu vnukovi – houslistovi

19) Rozměry 235 : 315 mm.

20) Rozměry 320 : 230 mm.

Josefu Sukovi. Psali je např. Jaroslav Kocian, Rafael Kubelík, Alfred Brendel, Bedřich Janáček, Franco Gulli, Ilja Hurník, Yehudi Menuhin a Andre Navarra.

Kromě korespondence obsahuje nový přírůstek do sukovského fondu také ikonografický materiál. Pět alb převážně amatérských fotografií zachycuje skladatele Josefa Suka, jeho rodinu a přátele při neformálních příležitostech. Jsou zde neznámé fotografie z různých setkání v Křečovicích a okolí, kam za Sukem zajížděli jeho přátelé a známí. Na fotografiích se objevují např. malíř Čeněk Kvíčala s manželkou, Otakar Nejedlý, Jan Herben, Marie Herrmannová, Mihovil Logar, Ladislav Vycpálek a mnoho dalších. Jedno z alb zobrazuje rodinu skladatelova syna Ing. Josefa Suka. Jako cenné památky opatroval Josef Suk rovněž tři fotografie, které mu osobně s vlastnoručním věnováním předali Lev Tolstoj (v Moskvě 31. 12. 1895), Nikolaj Rimskij Korsakov (12. 10. 1899) a Alexander Glazunov (12. 10. 1899). Josef Suk pečlivě uchovával také fotografie, které získal v mládí – zvláště dívčí fotografie Otilie. Mezi nimi je pravděpodobně nejstarší známý snímek Otilky z pobytu v New Yorku z let 1892–1893, kterou mu jeho pozdější žena s vlastnoručním přepisem věnovala.

Bez významu není ani několik starých knih z 18. století, které se v rodině Josefa Suka dochovaly. Nejstarší z nich je rukopisný zpěvník z roku 1730,²¹ který podle titulního listu opsal Karel Josef Český,²² kantor ve Slivenci, prapradědeček skladatelovy matky. Pravděpodobně v pozůstalosti po řídícím učiteli Josefu Sukovi se nacházely dvě knihy z 18. sto-

Ing. Josef Suk s manželkou Marií Sukovou-Vlkovou a syny Antonínem a Josefem / The engineer Josef Suk with his wife Marie Suková-Vlková and his sons Antonín and Josef
Křečovice, 1935

Fotografie neznámého autora / Photograph by an unknown photographer
NM-ČMH, č. př. / Acquisition no. 22/2014

21) *Zacžynagyse Pisnie O neydwietieyssym Jmenu Pana Ježyisse Krysta – Sepsaný Leta 1730 dne 17. febr. ode-mnie Carla Josepha Českeho toho Čzasu Cantora Slywenetjskyho.*

22) Narodil se v roce 1700 v Turnově, datum úmrtí je podle J. M. Květa neznámé. Srov. KVĚT, J. M.: *Josef Suk. Život a dílo. Studie a vzpomínky*, Hudební matice Umělecké besedy, Praha 1935, s. 18. Datum lze pravděpodobně odvodit ze zápisů v tomto zpěvníku. Zde je uvedeno: od 20. 4. 1764 – 10. 11. 1774 v Klučenicích, od 10. ? 1774 – 29. 1. 1779 v Boroticích, od 29. 1. 1779 – 15. 8. 1779 v Živohošti, od 15. 8. 1779 – 24. 1. 1781 na zahálce, v. 24. 1. 1781 – v Křečovicích. Poslední datum je buď přímo datem úmrtí Karla Josefa Českého, nebo zemřel krátce na to.

letí. *Mladssi Robinson, k příjemnému a užitečnému obweseleni welkých, y malých dítek* (W Hoře Kuttný 1797) mohl sloužit jako četba ještě v době mládí skladatele. Brožované, velmi opotřebované vydání knihy bohužel nenese žádnou známku o vlastnictví knihy. K velmi cenným, dnes již jen ojedinele dochovaným tiskům patří *Historisch=malerische Darstellungen aus Böhmen* od A. G. Meissnera se čtrnácti kolorovanými mědirytinami podle předloh od F. C. Wolfa, vydané v Praze u J. G. Calva roku 1798.²³

Další knihy z pozůstalosti pocházejí z 19. století. Jsou to především modlitební a náboženské spisy.²⁴ V nich je vloženo také několik kousků drobné devoční grafiky neboli nezbytných svatých obrázků. Kromě toho se dochovaly ještě dvě knihy podepsané Otilií Sukovou. Díky nim se dovídáme, že četla vědecko-fantastické dílo Ignatia L. Donnellyho (pod pseudonymem Edmund Boisgilbert) *Drama budoucnosti*.²⁵ Román o pracovní vzpouře proti globální oligarchii předpovídá události v roce 1996. Další titul, *A Troublesome Girl*, publikovala britská prozaička Marie Correlli pod pseudonymem Duchess.²⁶ Knihu četla Otilie pravděpodobně v době svého newyorského pobytu, v pozdější době do ní přibylo většiny množství vlastnoručních poznámek a podpisů členů Českého kvarteta.

Nový přírůstek z rodiny Sukovy obsahuje také notové rukopisy. Jsou to především drobné autografy, které Sukovi věnovali jeho přátelé a žáci – Jaroslav Kříčka, Miloš Bezděk, Václav Kálik, Josef Holub, Jaroslav Jeremiáš a František Pícha. V opisu Jana Miroslava Květa jsou zde skladby Jiřího Herolda *Elegie* a ze *Suity pro housle a klavír* z roku 1897 *Prélude, Píseň* a *Etude*. Tisk Sukova klavírního cyklu *O matince*²⁷ opatřil autor vlastnoručními poznámkami.

V tomto článku není bohužel možné zmínit všechny předměty, které nový přírůstek obsahuje. Samostatnou složku tvoří také např. medaile z pozůstalosti skladatele i jeho vnuka houslového virtuosa Josefa Suka. Bez významu není ani několik kousků keramiky ze sbírek skladatele. Cílem tohoto článku je především upozornit na nový důležitý soubor památek získaný Českým muzeem hudby. Jeho podrobné zpracování a výzkum si vyžádá ještě více času. Teprve pak bude mít badatel k dispozici inventář nového přírůstku sukovského fondu. Už teď však lze říci, že jde o soubor velmi cenný. Především v oblasti korespondence poskytne vydatný materiál pro novou publikaci. Přírůstek navíc obsahuje i řadu zajímavých předmětů, které by člověk v sukovském fondu primárně nehledal.

23) Po jednom exempláři má Národní knihovna, Knihovna Akademie věd, Knihovna Národního muzea a Moravská zemská knihovna. Kniha měla pravděpodobně označeného vlastníka, jeho podpis je však špatně čitelný a nenaznačuje vazby s rodinou Sukovou.

24) *Smlauvy aneb chvalitebné řeči swatebnj pro Družbu neb držitele swatby*, tištěny v Litomyssli 1851; *Zlatý nebe klíč, totižto nábožné modlitby*, rkp., 1845; ALBACH, J. S.: *Posvátní zvukové. Modlitby a uvažování*, tisk (s rukopisným přípisem: 7. září 1878 neštěstí); *Die heilige Messe*, Lindau 1869.

25) Kniha vyšla v originálu jako: BOISGILBERT, Edmund: *Caesar's Column: A Story of the Twentieth Century*, Chicago, F. J. Shulte and Co., 1890. V českém překladu BOISGILBERT, Edmund (=Ignatius Donnelly): *Drama budoucnosti. Z historie XX. století*, z angličtiny přeložil Václav Patejdl, J. R. Vilímek, Praha [1896].

26) Vydala Minerva, New York [1890].

27) Vydal M. Urbánek, Praha 1922.

Přehled dopisů z rodiny Dvořákovy dochovaných v originále v č. př. 22/2014, abecedně podle příjmení odesílatele.

Pokud není uvedeno jinak, dopisy nebyly publikovány.

Dvořáková Anna, Magda a Otilie [děti rodičům] Antonínu a Anně Dvořákovým. Praha, 8. 10. 1886.

[ADKD sv. 6, s. 95, připojený dopis Johanny nepublikován]

Těší nás velice, že jste se dostali šťastně přes moře...

Pozdrav rodičům od dětí. Chůva Johanna připsala informaci o rodině, která zůstala v Praze.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 3 p., 177 : 114 mm, připsal Johanna

Dvořáková Anna [skladatelova manželka] Klotildě Čermákové a dětem Dvořákovým. [New York], 25. 2. [1895].

Na Vaše psaní které jsme dostali dnes...

Vyjadřuje starost o nemocnou dceru Aloisii. Zabývá se Otiličinými vztahy a Antonínovou známkou z chování. Lituje, že psaní, které poslali 5. 1., nedostali.

Rukopis perem, popsané 4 p., 203 : 124 mm

Dvořáková Anna [skladatelova manželka] Otilii a Josefu Sukovým. S. I., [listopad 1898].

Maminka a tatínek odejeli v sobotu domu...

[Sukovi] rodiče odjeli a Dvořákoví zůstali sami, vypravili se proto na Vysokou. Faráři zaplatili za svatbu 15 zlatých. Budou psát na adresu Grünfeldovu. Kožich a pas pošlou do hotelu. Sinigaglia poslal dvě bedničky sladkostí. Pro Otilku přišla také zásilka z Amsterdamu, nějaké stříbro. Dostali *Politik*? Po jednom výtisku poslali do Křečovic a do Maršovic.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 3 p., 170 : 108 mm

Dvořáková Anna [skladatelova manželka] Otilii a Josefu Sukovým. [Praha, 26. 11. 1898].

Dnes v sobotu jsme dostali Váše psaní...

Dnes dostali dopis, že Nedbal odevzdal peníze, nepíše ale, zda přišlo psaní, které poslali do hotelu na adresu Grünfeldovu, a zda dostali kožich, cukrovinky a pas. Posílají psaní od Sinigaglii. Vzpomínají na Suka a Otilku.

Rukopis perem, 1 fol., popsané 2 p., 150 : 112 mm

Dvořáková Anna [skladatelova manželka] Otilii a Josefu Sukovým. [Praha], [cca 29. 11. 1898].

Psala jsem Vám v sobotu a dnes píše již zase ...

Oznamuje narození syna Sukova bratra Antonína. Komentuje některé svatební dary a sděluje, že farář si vzal málo za oddavky. Velmi se jí stýská.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 4 p., 173 : 111 mm

Dvořáková Anna [skladatelova manželka] Otilii a Josefu Sukovým. S. I., 1. 12. [1898].

Tvé psaní z Pestu jsme dostali a všechny ostatní...

Psaní z Pešti dostali a všechna ostatní. Sukovi poslali doporučeně daňové přiznání. Dvořák radí, aby každý přiznal 1000 zlatých, pak zaplatí daň asi 10 zl. ročně. Dvořák dostal od císaře řád za vědu a umění. Do Vídně pojedou v pátek v noci a litují, že tam dceru a zetě nezastihnou. Pro Berlín by si mohla Otilka přešít svatební šaty. Babička už je zdráva. Na konzervatoři mluvila se Sládkem, který byl údajně dotazován na výdělky Českého kvarteta. Jak se jim líbí v Itálii?

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 4 p., 175 : 111 mm

**Dvořáková Anna [skladatelova manželka] Otilii a Josefu Sukovým.
S. I., 7. 12. [1898].**

Vaše lístky a psaní jsme dostali...

Druhého [prosince] jeli do Vídně, třetího byla zkouška s Mahlerem. Dvořák měl jednání v divadle. Navštívili Rezkovy, Albertovy, Richtrovy. V neděli jeli po koncertě zase domů. Koncert měl ohlas. Dvořák se musel několikrát děkovat. Hanslickova kritika v *Reichswehr* je hezká.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 3 p., 175 : 111 mm

**Dvořáková Anna [skladatelova manželka] Emilii a Josefu Sukovým.
[Praha], s. a.**

Odpusťte že dosud mě nebylo možno...

Děkuje za zásilku potravin a informuje o cestách Otilie a Josefa Sukových do Vídně. Koncert v Praze bude 27. 12. Pak pojedou do Křečovic.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 3 p., 175 : 110 mm

**Dvořáková Otilie [rodičům a bratrovi] Antonínu, Anně a Otakarů Dvořákovým.
[Praha, 7. 11. 1894].
[ADKD sv. 7, s. 273, připojený dopis Antonie Štěpánkové nepublikován]**

Nyní již víme jistě, že Jste se dobře do Ameriky dostaly...

Navštívila s Annou a tetou Rézi koncert Českého kvarteta. Hrál Fibichův *Klavírní kvartet*, Schubertovu kvartetní větu, Nešverův valčík, Čajkovského *Andante cantabile*, Glazunovo *Orientale* a Beethovenův *Septuor*. Zmiňuje se o interpretaci. Chodí na hodiny ke Käänovi, hrála s ním na 4 ruce Mozartův kvintet a ouverturu.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 4 p., 124 : 204 mm, připojen dopis Antonie Štěpánkové

**Dvořáková Otilie [matce] Anně Dvořákové.
Praha, 11. 11. 1894.**

Tvoje psaní jsem dostala...

O vztahu se Smělým

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 2 p., 230 : 124 mm

**Dvořáková Otilie [rodičům a bratrovi] Antonínu, Anně a Otakarů Dvořákovým.
Praha, 11. 11. 1894.
[ADKD sv. 7, s. 274–275]**

V sobotu jsme dostaly psaní od Tebe drahá maminko...

Informace o zdravotním stavu rodiny a o aktivitách Otilie a jejích sourozenců. Děti navštívily představení *Dimitrije*. Posílá kritiky z *Národních listů*, z *Politiky*, ale ne z *Politik* a *Hlasu*.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 2 p., 203 : 124 mm

Dvořáková Otilie [rodičům a bratrovi] Antonínu, Anně a Otakaru Dvořákovým.**Praha, 15. 11. 1894.****[ADKD sv. 7, s. 282–284]***Dnes je čtvrtek večer...*

Byla již potřetí na *Dimitriji*. Líbil se jí lépe než poprvé. Zvláště Maturová dobře zpívala. České kvarteto se vrátilo z Německa. Suk byl u nich a vyprávěl, že měli velký úspěch. Byli pozváni k Simrockovi, kde byl i Sarasate. Mluvili o Dvořákově. V Berlíně a v Lipsku hráli Dvořákův *Kvartet C dur*. V Praze budou hrát kvintet s kontrabasem. Boleška se Smělým četl v německých novinách, že se dávala ve dvou městech *Novosvětská symfonie*. Jedna kritika ji chválila, ve druhé se psalo, že je to dílo Dvořáka nedůstojné. Ptá se na americké známé a na Kovaříka.

Rukopis perem, 1 bifol. a obálka, popsané 4 p., 200 : 124 mm, obálka 105 : 128 mm

Dvořáková Otilie [rodičům a bratrovi] Antonínu, Anně a Otakaru Dvořákovým.**Praha, 6. 12. 1894.****[ADKD sv. 7, s. 296–298]***Dnes je sv. Mikuláše...*

Zúčastnili se koncertu Českého kvarteta. Hrálo Mozartův a Rubinsteinův kvartet a Nedbalovu sonátu. Ta byla poctěna cenou 250 zl., Suk dostal 500 zl. a Dvořák 1000 zl. Peníze dostali a až přijdou ty z Akademie, donesou je do spořitelny k Procházkově. Večer je navštíví Suk, Nedbal a Boleška. Obdržela od Sadie dopis a špendlík. Od babičky dostala perleťové kukátko. Přesívala oblečení. Sestry dostaly vysvědčení. Antonín nikoli. Ptá se, zda našli *Dimitrije*? Zemřel Rubinstein, Bendl je profesorem na konzervatoři.

Rukopis perem, 1 bifol. a 1 fol., popsaných 6 p., 200 : 122 mm

Dvořáková Otilie [matce] Anně Dvořákové.**S. I., [ante 19. 6. 1902].***Přicházím jako obyčejně s něčím Tě zlobit...*O koupi brože. Opis *Pod jabloní* je hotov.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 4 p., 124 : 144 mm

Koutecká Terezie Ottilii Dvořákové.**Spillville, 11. 8. 1893.***Dle všeho se Vám až na tu drahotu a ten čoud...*

Píše do Chicaga, jak se daří Ottiliiným sourozencům. Informuje o korespondenci, která přišla Dvořákovým většinou z Čech.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 4 p., 125 : 202 mm

Koutecká Terezie Ottilii Dvořákové.**S. I., [post 20. 11. 1898].***Divíš se as že píšu já a na jakém papíru...*

Rodiče Ottilky si dělali starost, jak dojeli do Vídně. Potěší je, až dostanou dopis. Přišla zásilka se sladkostmi z Itálie od Sinigaglii. Na celnici je také balík z Nizozemska. Zasílá nedělní *Politiku* s článkem o svatbě Suka a Otilie.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 3 p., 184 : 111 mm

Siebert Sadie Otilii Dvořákové.

New York, 24. 11. 1894.

No doubt you will be suprised to get a letter from me...

Děkuje za brož, kterou jí přivezla Otilčina matka. Lituje, že nepřijela s rodiči do Ameriky. Píše na psacím stroji a představuje ho jako novinku.

Strojopis, 2 fol., popsané 2 p., 267 : 201 mm, torzo, chybí strana 2

Suková Otilie [otci] Antonínu Dvořákoví.

Křečovice, 12. 6. 1901

Přijmi ode mne a od Suka blahopřání...

Gratulace.

Rukopis perem, 1 fol., popsaná 1 p., 175 : 113 mm, torzo

Suková Otilie [rodičům] Antonínu a Anně Dvořákovým.

Křečovice, 10. 6. 1902.

Přijmi od nás obou, též od maličkého Pepouška...

Gratulace k svátku Antonína Dvořáka. Děkují za peníze a zaplacení daní. Přání též pro Dvořákova syna Antonína. Přípis pro Annu Dvořákovou o tom, jak prospívá Otilčin syn Josef.

Rukopis perem, 1 bifol., popsané 3 p., 224 : 144 mm

Suková Otilie [matce] Anně Dvořákové.

Praha, 26. 5. 1905.

Tak jsme šťastně přijeli do Prahy...

O své chorobě a o *Rusalce*.

Rukopis perem, 1 bifol. a obálka, popsané 4 p., 148 : 108 mm

[Štěpánek Ladislav Klotildě Čermákové].

Pardubice, s. a.

Přejeeme Vám, ale já jen zatím z kanceláře veselé svátky...

Přeje veselé svátky a přikládá 35 zl. Na svátky pošlou husu. Táže se na Terezii [Kouteckou]. Děti jsou zdravý. Následovat bude dlouhé psaní.

Rukopis perem, 1 fol., popsané 2 p., 222 : 143 mm

Štěpánková Antonie Anně Dvořákové [choti skladatelově].

S. l., s. a.

Dovolte, abych se osmělila připojití též několik řádků...

Vysvětluje, proč mají Otilku u sebe v Pardubicích.

Rukopis perem, 1 fol., popsané 2 p., 175 : 113 mm, přiloženo k předchozímu dopisu

More Memorabilia from the Family of Josef Suk

JANA VOJTĚŠKOVÁ

Among this year's additions to the collections of the National Museum – Czech Museum of Music, there is a large set of documents relating to four generations of the Suk family: the schoolmaster Josef Suk (1827–1913), the composer Josef Suk (1874–1935), the agricultural engineer Josef Suk (1901–1951), and the violin virtuoso Josef Suk (1929–2011). The acquired material contains personal documents, books, photographs, musical manuscripts, trophies, objects that have passed through Suk's hands, and above all, a very valuable, extensive collection of correspondence written for the most part by representatives of music and the visual arts of the 20th century from this country and from around the world. The article describes in detail the letters of the Dvořák family that have been preserved as originals.

Josef Suk, schoolmaster – Josef Suk, composer – Josef Suk, violin virtuoso – correspondence – Antonín Dvořák – Otilie Suková-Dvořáková – Josef Suk collection at the Czech Museum of Music

This year we will be commemorating the 140th anniversary of the birth of the important Czech composer, violinist, and pedagogue Josef Suk (1874–1935). He was one of the greats of Czech Romantic music, and together with Vítězslav Novák and Leoš Janáček, was among the leading representatives of early Czech modernism. As a pupil, great devotee, and later even son-in-law of Antonín Dvořák, he had difficulty promoting his music at a time when controversy over Dvořák was still raging. That, however, already belongs to the rather distant past, nearly a hundred years ago. Today, Suk's music is receiving deserved recognition both in his native country and around the world. His music has a firmly established place in the concert repertoire, and we find Suk's name in all of the important musical encyclopedias and dictionaries.

Josef Suk was born on 4 January 1874 in Křečovice near Neveklov. He died on 29 May 1935 in nearby Benešov. He returned to his native region after a full sixty years of life. He is buried in his native Křečovice opposite the main entrance to the Church of St Luke, where he listened to music from his early childhood.

The National Museum – Czech Museum of Music (hereinafter Czech Museum of Music) is in charge of a collection containing the composer's relatively comprehensive

estate.¹ The museum received the most recent addition to its collection just this year² from Mrs. Marie Suková, the wife of the composer's grandson, the violin virtuoso Josef Suk. Like earlier acquisitions,³ this new material also contains a large quantity of very valuable collection items that were either created by Suk himself (correspondence written by the composer and manuscripts) or were in his possession (correspondence addressed to the composer, photographs, memorabilia of parents, of Suk's wife Otilie (the daughter of Antonín Dvořák), of his son Josef, books, gifts from friends, or sheet music with comments in the composer's handwriting). Thanks to these items, our existing knowledge about Suk's life and work has been greatly enhanced, with the addition of details to the mosaic of facts that we have so far been able to create.⁴

The newly obtained objects relate to four generations of the Suk family – the school headmaster Josef Suk (1827–1913), the composer Josef Suk (1874–1935), his son the agricultural engineer Josef Suk (1901–1951), and his grandson, the violin virtuoso Josef Suk (1929–2011). We have here the personal documents of the first three generations of Suks and of their wives – birth, baptismal, marriage, domicile, and death certificates as well as, for example, the tax records of the headmaster Josef Suk or the engineer Josef Suk's diploma.

The correspondence is the most interesting part of the newly acquired material. Among the oldest items is a box with the letters of the headmaster Josef Suk. Among other things, it contains his love letters to Emilie Baumannová, whom he married in 1856. There is also one letter from Emilie Suková. The box also contains later correspondence from Josef and Emilie to their son Josef and his wife Otilie (née Dvořáková). A draft of a letter written by the school headmaster concerning reviews of the premiere of Suk's tone poem *Praga* is important with regard to the composer's work.

There is a noteworthy collection of memorabilia from the estate of Naša Haškovcová-Krausová, a friend of Emilie Suková, the sister of the composer Josef Suk, who lived in Jindřichův Hradec. The items were returned to the Suk family by Naša Haškovcová's heirs. Probably the oldest known letter was found here among the composer's correspondence. It was addressed to his parents and his sister Emilka. It is undated, but from the context it obviously dates from between 1886 and 1892, when Suk was a student at the Prague Conservatory. This collection also contains more of Suk's letters from a later period, letters of his parents Emilie and Josef Suk, unknown photographs of Magda Dvořáková⁵ and of the headmaster Josef Suk in Křečovice, and also photocopies of a manuscript.

This work was financially supported by Ministry of Culture of the Czech Republic (DKRVO 2014/44, National Museum, 00023272).

1) The collection of the Czech Museum of Music S 184 now contains more than two and a half thousand catalogued items.

2) Acquisition no. 22/2014.

3) Acquisition no. 16/2007. Also cf. VOJTĚŠKOVÁ, Jana: *Památky z rodiny Josefa Suka / Memorabilia from the Family of Josef Suk*, *Musicalia*, Vol. 2, 2010, Nos. 1–2, pp. 99–103, 104–109.

4) The most important books published so far: *Josef Suk. Život a dílo. Studie a vzpomínky* (Josef Suk. His Life and Works. Studies and Recollections), ed. J. M. Květ, Hudební matice Umělecké besedy v Praze, Prague 1935; *Josef Suk. Tematický katalog skladeb / Thematic Catalogue of the Works*, ed. Zdeněk Nouza – Miroslav Nový, Editio Bärenreiter, Prague 2005, 487 pp.; *Josef Suk. Dopisy o životě hudebním i lidském* (Letters about Musical and Human Life), ed. Jana Vojtěšková, Editio Bärenreiter, Prague 2005, 564 pp.

5) The daughter of Antonín Dvořák and the sister of Suk's wife Otilie.

Among the correspondence sent by Josef Suk during his lifetime, there is a large quantity of picture postcards. He sent postcards mainly to his wife Otilie from all of his tours with the Czech Quartet.⁶ Once he even sent her five different postcards from one place on the same day. The museum has now obtained nearly 200 more postcards. Suk did, however, also write to other people – to his sister-in-law Magda Dvořáková or to Milada Frantová, the young daughter of the physician Dr. Jaroslav Franta. Milada kept Suk's postcards in an album that is now being added to the holdings of the Czech Museum of Music. Unfortunately, the album is no longer complete.⁷ Later, Suk addressed postcards from his travels to his son and to the housekeeper Anna Němcová, who was caring for his son. These, too, are now becoming a part of the holdings of the Czech Museum of Music.

An important component of the newly acquired material consists of correspondence received from the Dvořák family. The original set consisted of 96 letters, which the composer's granddaughter Věra Johnová divided among her individual children and their descendants (the children Otilie, Anna, Magda, Antonín, Otakar, and Aloisie) in 1991. The heirs of Otilie Dvořáková – the Suk family – obtained a total of 22 letters. These letters were distributed according to the individuals whom the contents concerned personally. The Suk family took possession of letters written by Otilie to her parents and of those written by her mother Anna Dvořáková to Otilie, to her siblings, and to other family members.⁸

The set includes seven letters by the Dvořák's wife, Anna Dvořáková.⁹ Anna Dvořáková's letters are entirely unknown; so far, neither these nor other letters by Dvořák's wife have been published.¹⁰ Anna Dvořáková sent the oldest of the letters from America. She did not state the year, but the context indicates that she wrote the letter on 25 Feb. 1895.¹¹ Another five letters are dated to November and December of 1898 and are addressed to the newlyweds Josef Suk and Otilie Suková. A sixth letter from Anna Dvořáková is addressed to the parents of Josef Suk. Anna Dvořáková had difficulty dealing with separation from Otilie, and she frequently reported to her about events at home. Among other things, the mother informed her daughter that Antonín Dvořák had received the Order of Science and Arts from the emperor and that on 4 Dec. 1898 he had taken part in Vienna at the premiere of his symphonic poem *A Hero's Song* with the Vienna Philharmonic conducted by Gustav Mahler.

The oldest of the letters from Otilie Dvořáková to her parents dates from 1886, when the eight-year-old Otilie and her two sisters (Anna and Magda) wrote a cheerful message in lovely handwriting on lined stationery. Johanna, their nanny at the time, added a postscript

6) He married her on 17 November 1898.

7) Of the 100 picture postcards that Marie Svobodová counted in the album, only 67 have come into the possession of the Czech Museum of Music.

8) Eva Myslivcová discussed the letters of Otilie Suková-Dvořáková in her paper *Otilie Dvořáková*. Her advisors were Tereza Havelková and Vít Zdrálek, Charles University Faculty of Arts, Prague 2014.

9) At the end of the article, there is an overview of all of the letters including synopses of their contents.

10) Just a few short letters have been published: *Antonín Dvořák. Korespondence a dokumenty* (Antonín Dvořák. Correspondence and Documents) (hereinafter the ADKD), ed. Milan Kuna et al., Vols. 1–10, Editio Supraphon / Editio Bärenreiter, Prague 1987–2004.

11) We are indebted to David R. Beveridge for the dating of certain of the letters.

on additional pages.¹² Another five letters date from November and December 1894, when Antonín Dvořák was staying in America with his wife and son Otakar while the rest of the family had remained in Prague.¹³ Otilie reports on 7 November about a concert of the Czech Quartet and in two other letters dated 11 November about the health of the family and a performance of *Dimitrij*. She wrote about it again on 15 November, and she also reported about the travels of the Czech Quartet and reviews of the *New World Symphony*. The last and longest letter dates from 1894 (6 December).

Otilie Suková wrote four letters addressed to her parents at the time of her marriage to Josef Suk. She sent the oldest of them, dated 12 June 1901, to Antonín Dvořák for his name day. She wrote the last of them after Antonín Dvořák had died (26 May 1905). That is also probably one of the last letters that Otilie wrote. On condolence stationery with a black frame, she wrote from Prague to her mother who was in Křečovice caring for her son. She writes about the findings of a medical examination performed on her by Dr. Chodounský, according to which she was not at risk from any health problems. Unfortunately, as we now know, the physician was wrong, and Otilie Suková died six weeks later (6 July 1905).

Besides Otilie's letters, the set also contains two letters from her aunt Terezie Koutecká, known as Rézi (the sister of Anna Dvořáková), one letter from Otilie's uncle Ladislav Štěpánek, and one from an American friend named Sadie Siebert (incomplete). One of Terezie Koutecká's letters is dated 1893, when she had accompanied the Dvořák family to America and was staying with the children in Spillville in August, while Antonín Dvořák, his wife, and Otilie took a trip to Chicago. The second letter is undated, but it can be inferred from the context to have been written after the wedding of Josef Suk and Otilie in 1898, when the newlyweds had departed for Vienna. Ladislav Štěpánek's letter was addressed to his mother-in-law Klotilda Čermáková, the mother of Anna Dvořáková, and it deals with family matters. The torso of a letter (page two is missing) from Sadie Siebert¹⁴ to Otilie Dvořáková is a message of thanks for a broach that Otilie's mother – Anna Dvořáková – had brought for her daughter's American friend. The author of the letter is also sorry that Otilie did not come to America with her parents in 1894, and she describes a new technology – the typewriter she is using to write the letter in question.¹⁵

Besides originals, the set also contains photocopies of handwritten letters from Otilie Dvořáková to her parents and her sister Anna, the originals of which are now lost. The letters were written in Ústí nad Labem around 1894–1895, when the sixteen-year-old Otilie was staying with her uncle Ferdinand Čermák, her mother's brother.¹⁶ Marie Svobodová

12) This letter is printed in the ADKD, but Johanna's postscript has not been published. The letter is identified as being held as private property.

13) These letters are printed in the ADKD.

14) The letter is signed 'Seibert'. This spelling error was probably caused by the use of a typewriter; other sources give the name as 'Siebert'. I wish to thank D. R. Beveridge for verifying the name.

15) Originally, the set contained a letter from Klotilda Čermáková to Antonín Dvořák dated 30 Dec., but that letter was not turned over with acquisition no. 22/2014 to the Czech Museum of Music. D. Beveridge believes that this is the letter dated 30 Dec. 1894. A summary of its contents is found in ADKD Vol. 7, p. 322.

16) The letter to her parents is not published in ADKD.

published these letters under the title *Josef Suk. Dopisy nejbližším* (Josef Suk. Letters to Those Who Are Dearest) (Supraphon, Prague 1976, pp. 141–149), but her edition is not very well known in the context of the Dvořák literature. A poem written by Otilie in memory of her father, Antonín Dvořák,¹⁷ and Otilie's will¹⁸ are also printed in the book. The Czech Museum of Music has now received the originals of these two documents as well.

The museum will now be in possession of three albums of correspondence of the composer Josef Suk, most of which was previously unknown. The oldest letters chronologically are contained in a brick-red album in horizontal format¹⁹ with a gold embossed emblem. As we learn from the first letter inserted in the album, in 1956 the composer's grandson and his wife had an album made with cellophane pockets, into which they could insert letters, postcards, and a few drafts, all of which are written in the hand of his grandfather, the composer Josef Suk. The correspondence was addressed to the composer's son (i.e. to the father of the creator of the album), and later also to his family. The album is not arranged in order, but the letters mostly date from the 1920s and '30s.

A more modern album with black plastic covers²⁰ contains 50 cellophane pockets filled with letters addressed to the composer Josef Suk. The number of letters greatly exceeds the number of pockets, because some of them contain several letters. That

Josef Suk, paní Kvíčalová a Roman Veselý na výletě / Josef Suk, Mrs. Kvíčalová, and Roman Veselý on an excursion

Fotografie neznámého autora / Photograph by an unknown photographer

NM-ČMH, č. př. / Acquisition no. 22/2014

17) *Josef Suk. Dopisy nejbližším*, ed. Marie Svobodová, Supraphon, Praha 1976, pp. 149–151.

18) *Ibid.*, pp. 151–152.

19) Dimensions: 235 : 315 mm.

20) Dimensions: 320 : 230 mm.

album is continued by yet another – a brown album with the same format and design. The individual letters are arranged alphabetically in the albums, and more than 100 cultural figures are represented, some of whom were personal friends of the composer Josef Suk. Among those persons were Emil Axman, Jan Branberger, Edvard Beneš, Hugo Boettinger, Karel Čapek, František Drtina, Olga Drtinová, Fanny Davies, Josef Bohuslav Foerster, Emil Filla, Adolf Heyduk, Bohuslav Hostinský, Jiří Herold, Karel Hoffmeister, Vladimír Helfert, Emil Hlobil, Alois Hába, Emanuel Chvála, Leoš Janáček, Alois Jirásek, Josef Jiránek, Karel Boleslav Jirák, Jaroslav Ježek, Julius Kalaš, Jaroslav Kvapil, Jaroslav Kocian, Jaroslav Křička, Adolf Kašpar, Čeněk Kvíčala, Iša Krejčí, Vítězslav Novák, Oskar Nedbal, František Ondříček, Otakar Ostrčil, Ferdinand Pečírka, František Pícha, Karel Reiner, Antonín Sova, Richard Stretti, Leone Sinigaglia, Blanche Selva, Bohumír Štědroň, Václav Štěpán, Max Švabinský, Otakar Šourek, Václav Talich, Roman Veselý, Boleslav Vomáčka, Ladislav Vycpálek, František Weyr, and Julius Zeyer.

Along with the previous two albums, there is also a newer guest register in a black leather binding with gilt-edged paper. It has 204 numbered pages and a table of contents at the end. At first, the book was used by the composer's son, who had people visiting his father make commemorative entries. The first such entry was made by Alois Jirásek in 1918. That same year, there followed a drawing by Hugo Boettinger, and entries by Otakar Březina, Adolf Heyduk, and František Drtina. In the 1920s, a letter from Émil Jaques-Dalcroze was added, along with a drawing by Adolf Kašpar, an entry of musical notation by Vítězslav Novák, an entry in verse by Antonín Sova, an autograph from Karel Václav Rais (dedicated to his daughter), a drawing by František Bílek, an entry by Vincent d'Indy, and a letter from Bernardino Molinari. Drawings by Otakar Nejedlý and Čeněk Kvíčala start off the entries from the 1930s. Next come the signatures of visitors to the grand opening of an exhibition of the works and memorabilia of Josef Suk held at the Prague Central Library on 17 January 1934. Even after Suk's death in 1935, his friends and acquaintances continued to visit Křečovice. Among those who left comments in the book were Jaroslav Kocian, Václav Talich, Ota Horáková, and the Ondříček String Quartet. New entries gradually began to appear less frequently. Memorabilia of the composer Josef Suk were pasted into the book. There is a Dvořák signature dated to 1902 along with letters from Zdeněk Fibich, Leoš Janáček, Vítězslav Novák, Josef Bohuslav Foerster, Otakar Ostrčil, Rudolf Karel, Váša Suk, Bohuslav Martinů, Pavel Bořkovec, Jaroslav Ježek, and many others. Letters written to the composer's grandson – the violinist Josef Suk – are pasted into the back of the book. Among the authors of those letters are Jaroslav Kocian, Rafael Kubelík, Alfred Brendel, Bedřich Janáček, Franco Gulli, Ilja Hurník, Yehudi Menuhin, and Andre Navarra.

Besides correspondence, the new addition to the Suk collection also contains iconographic material. Five albums containing mostly amateur photography depict the composer Josef Suk, his family, and friends on informal occasions. There are previously unknown photographs taken in Křečovice and the surrounding area at various gatherings of Suk's friends and acquaintance who came there to visit him. Among those appearing

in the photographs are the painter Čeněk Kvíčala and his wife, Otakar Nejedlý, Jan Herben, Marie Herrmannová, Mihovil Logar, Ladislav Vycpálek, and many others. One of the albums depicts the family of the composer's son the agricultural engineer Josef Suk. Josef Suk the composer also kept three photographs given to him personally with handwritten dedications by Leo Tolstoy (Moscow, 31 Dec. 1895), Nikolai Rimsky-Korsakov (12 Oct. 1899), and Alexander Glazunov (12 Oct. 1899) as cherished memorabilia. In addition, Josef Suk carefully preserved photographs that he had received in his youth – especially photographs of Otilie as a young girl. Among them is probably the oldest known photograph of Otilie from her stay in New York in 1892–1893; Suk's future wife gave him the photograph, dedicating it to him with a handwritten inscription.

Several old books preserved from the 18th century by the Suk family are also of significance. The oldest of them is a hand-written hymnbook dated 1730,²¹ copied according to the title page by Karel Josef Český,²² the cantor in Slivenec and the great-great-grandfather of the composer's mother. Two books from the 18th century probably come from the estate of the headmaster Josef Suk. A book titled *Mladssi Robinson, k příjemnému a užitečnému obveseleni welkých, y malých dítek* (W Hoře Kuttný, 1797) (Robinson the Younger, for the Pleasant and Useful Entertainment of Children Both Big and Small, Kutná Hora, 1797) might still have been in use as a reader when the composer was in his youth. Unfortunately, the very worn paperback copy of the book bears no indication of its owner. Among the very valuable books, of which there are today very few existing copies, is an art history book titled *Historisch=malerische Darstellungen aus Böhmen* by A. G. Meissner with fourteen illuminated copper engravings based on drawings by F. C. Wolf, published in Prague by J. G. Calve in 1798.²³

The other books in the legacy are from the 19th century. These are mostly prayer books and religious writings.²⁴ Several little devotional graphic images or obligatory sacred icons are also inserted in them. In addition, two more books signed by Otilie Suková have been preserved, thanks to which we learn that she read a science fiction work titled *Drama*

21) *Zacžynagyse Pisnie O neywietieyssym Jmenu Pana Ježysse Krysta – Sepsaný Leta 1730 dne 17. febr. odemnie Carla Josepha Českiho toho Čzasu Cantora Slywenetjskyho* (Let Songs Begin on the Holy Name of the Lord Jesus Christ – Copied in the Summer of 1730 on 17 Feb. by Me, Karel Josef Český, at Present the Cantor of Slivenec).

22) He was born in 1700 in Turnov; according to J. M. Květ, the date of his death is unknown. Cf. KVĚT, J. M.: *Josef Suk. Život a dílo. Studie a vzpomínky* (Josef Suk. His Life and Works. Studies and Recollections), Hudební matice Umělecké besedy, Prague 1935, p. 18. The date can probably be deduced from the following comments written in the hymnbook: from 20 April 1764 to 10 Nov. 1774 in Klučence, from 10 (?) 1774 until 29 Jan. 1779 in Borotice, from 29 Jan. 1779 until 15 Aug. 1779 in Živoš, from 15 Aug. 1779 until 24 Jan. 1781, after retirement on 24 Jan. 1781 – in Křečovice. The last date is either the exact date of the death of Karel Josef Český, or else he died shortly thereafter.

23) The National Library, the Library of the Academy of Sciences, the Library of the National Museum, and the Moravian Library each have one copy. The book probably originally contained the name of its owner, but the signature is poorly legible and does not indicate ties to the Suk family.

24) *Smlauvy aneb chvalitebné řeči swatebnj pro Družbu neb držitele swatby* (Weddings Vows or Words of Praise for the Best Man or the Host of the Wedding), printed in Litomyšl 1851; *Zlatý nebe klíč, totižto nábožné modlitby* (The Golden Key or Holy Prayers), manuscript, 1845; ALBACH, J. S.: *Posvátní zvukové. Modlitby a uvažování* (Holy Sounds. Prayers and Thoughts), printed (with a manuscript inscription: 7 September 1878 misfortune); *Die heilige Messe*, Lindau 1869.

budoucnosti (Drama of the Future) by Ignatius L. Donnelly (written under the pseudonym Edmund Boisgilbert).²⁵ This novel about rebellion against a global oligarchy predicts events in the year 1996. The other book, titled *A Troublesome Girl*, was published by the British author Marie Correlli under the pseudonym Duchess.²⁶ Otilie probably read the book during her stay in New York, and a large number of handwritten comments and the signatures of the members of the Czech Quartet were added to it at a later time.

The newly acquired material from the Suk family also contains musical manuscripts. Most of these are little manuscripts dedicated to Suk by his friends and pupils – Jaroslav Kříčka, Miloš Bezděk, Václav Kálík, Josef Holub, Jaroslav Jeremiáš, and František Pícha. In a copy made by Jan Miroslav Květ, there is music by Jiří Herold: his *Elegie* and the *Prelude, Song* and *Etude* from his *Suite for Violin and Piano* from the year 1897. A printed copy of Suk's piano suite *O matince* (About Mother)²⁷ contains comments in the composer's handwriting.

Unfortunately, it is not possible within the scope of this article to mention all of the objects contained in the newly acquired material. For example, the medals received by the composer and by his grandson, the violin virtuoso Josef Suk, would be a chapter all by themselves. Some ceramic objects collected by the composer are also of interest. The goal of this article is primarily to attract attention to a new, important collection of memorabilia obtained by the Czech Museum of Music. More time is required for the detailed processing and study of this material. Only then will researchers have at their disposal an inventory of the material newly added to the Suk collection. Nonetheless, this material can already be said to be of great value. Especially in the area of correspondence, it will provide plenty of material for new publication. The new material also contains a number of interesting objects that one would not necessarily expect to find in a Suk collection.

An overview of letters from the Dvořák family, originals of which are preserved in acquisition no. 22/2014, arranged alphabetically by the sender

Except where stated otherwise, the letters have not been published.

Dvořáková Anna, Magda, and Otilie [to their parents] Anna and Antonín Dvořák Prague, 8 Oct. 1886

[published in ADKD Vol. 6, p. 95; the attached letter from Johanna has not been published]

We are very glad that you have made it safely across the ocean...

Greetings to the parents from their children. The nanny Johanna added information about family members who remained in Prague.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 3 pages, 177 : 114 mm, postscript from Johanna

25) The book was originally published as: BOISGILBERT, Edmund: *Caesar's Column: A Story of the Twentieth Century*, Chicago, F. J. Shulte and Co., 1890. Czech translation: BOISGILBERT, Edmund (=Ignatius Donnelly): *Drama budoucnosti. Z historie XX. Století* (Drama of the Future. From the History of the 20th Century), translated from English by Václav Patejdl, J. R. Vilímeček, Prague [1896].

26) Published by Minerva, New York [1890].

27) Published by M. Urbánek, Prague 1922.

Dvořáková Anna [the composer's wife] to Klotilda Čermáková and the Dvořák children [New York], 25 Feb. [1895]

In response to your letter, which we received today...

An expression of concern about her ailing daughter Aloisie. The letter deals with Otilie's relationships and with Antonín's grade for deportment as school. She expresses regret that she did not receive a letter that had they had posted on 5 Jan.

Handwritten in ink with writing on 4 pages, 203 : 124 mm

Dvořáková Anna [the composer's wife] to Otilie and Josef Suk S. I., [November 1898]

Mommy and daddy left for home on Saturday...

[Suk's] parents had departed, and the Dvořáks were left by themselves, so they went on a trip to Vysoká. They paid the priest 15 gulden for the wedding. They will be writing to Grünfeld's address. They will send the fur coat and passport to the hotel. Sinigaglia sent two boxes of sweets. A parcel with some silver has also arrived for Otilie from Amsterdam. Did they get the copy of the journal *Politik*? They sent one copy to Křečovice and one to Maršovice.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 3 pages, 170 : 108 mm

Dvořáková Anna [the composer's wife] to Otilie and Josef Suk [Prague, 26 Nov. 1898]

We received your letter today (Saturday)...

Today they received a letter that Nedbal had turned over the money, but they did not write about whether the letter had arrived that they had sent to the hotel addressed to Grünfeld, and whether they had received the fur coat, sweets, and passport. They are sending a letter from Sinigaglia. Reminiscences about Suk and Otilie.

Handwritten in ink, 1 folio with writing on 2 pages, 150 : 112 mm

Dvořáková Anna [the composer's wife] to Otilie and Josef Suk [Prague], [ca. 29 Nov. 1898]

I wrote to you on Saturday, and today I am already writing again...

The letter announces the birth of a son to Suk's brother Antonín. It comments on certain wedding gifts and reports that the priest did not accept much money for doing the wedding. She misses her daughter very much.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 4 pages, 173 : 111 mm

Dvořáková Anna [the composer's wife] to Otilie and Josef Suk S. I., 1 Dec. [1898]

We got your letter from Pest and all of the others...

They got the letter from Pest and all of the others. The Suk family sent a tax return by registered mail. Dvořák advises that each of them should report income of 1,000 gulden, so they would pay about 10 gulden a year in taxes. Dvořák received the Order of Science and Arts from the emperor. They will be going to Vienna on Friday night, and they are sorry they will not have time to see their daughter and son-in-law. Otilie should alter her wedding gown for Berlin. Grandmother is no longer

in good health. At the conservatory, she has spoken with Sládek, who was supposedly asked about the earnings of the Czech Quartet. How do they like it in Italy?

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 4 pages, 175 : 111 mm

**Dvořáková Anna [the composer's wife] to Otilie and Josef Suk
S. I., 7 Dec. [1898]**

We have received your cards and letters...

On the second [of December] they left for Vienna, and the rehearsal with Mahler was on the third. Dvořák had a meeting at the theatre. They visited the Rezek, Albert, and Richter families. They returned home on Sunday after the concert. The concert was a success. Dvořák had to take several bows. Hanslick wrote a nice review in the newspaper *Reichswehr*.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 3 pages, 175 : 111 mm

**Dvořáková Anna [the composer's wife] to Emilie and Josef Suk
[Přaha], s. a.**

Forgive me for not already having been able...

She sends thanks for a parcel with food, and she reports about Otilie and Josef Suk's trip to Vienna. There will be a concert in Prague on 27 Dec. Then they will be leaving for Křečovice.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 3 pages, 175 : 110 mm

**Dvořáková Otilie [to her parents and brother] Antonín, Anna, and Otakar Dvořák
[Prague, 7 Nov. 1894]
[ADKD, Vol. 7, p. 273; the enclosed letter from Antonie Štěpánková is unpublished]**

We now know with certainty that you have arrived safely in America...

She attended a concert of the Czech Quartet with Anna and Aunt Rézi. They played Fibich's *Piano Quartet*, a string quartet movement by Schubert, a waltz by Nešvera, Tchaikovsky's *Andante cantabile*, Glazunov's *Oriental*, and Beethoven's *Septet*. There is discussion of the performance. She goes to Kåan for lessons, and she played a 4-hand piano arrangement of a Mozart quintet and an overture with him.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 4 pages, 124 : 204 mm, with a letter from Antonie Štěpánková enclosed

**Dvořáková Otilie [to her mother] Anna Dvořáková
Prague, 11 Nov. 1894**

I received your letter...

About her relationship with Smělý

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 2 pages, 230 : 124 mm

**Dvořáková Otilie [to her parents and brother] Antonín, Anna, and Otakar Dvořák
Prague, 11 Nov. 1894
[ADKD, Vol. 7, pp. 274–275]**

On Saturday we received a letter from you, dear mother...

She reports on the health of the family and about Otilie's and her siblings' activities. The children attended a performance of *Dimitrij*. She sends reviews from the newspapers *Národní listy* and *Politika*, but not from *Politik* and *Hlas*.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 2 pages, 203 : 124 mm

**Dvořáková Otilie [to her parents and brother] Antonín, Anna, and Otakar Dvořák
Prague, 15 Nov. 1894**

[ADKD, Vol. 7, pp. 282–284]

It is now Thursday evening...

She has been to see *Dimitrij* for a third time. She likes it better now than the first time. Maturová sang especially well. The Czech Quartet has returned from Germany. Suk was with them, and said they had great success. They were invited to the home of Simrock, and Sarasate was also there. They spoke about Dvořák. They played Dvořák's *Quartet in C Major* in Berlin and Leipzig. In Prague, they will be playing the quintet with contrabass. Boleška and Smělý read in the German newspapers that the *New World Symphony* was played in two cities. One critic praised it, but the other wrote that the work was beneath Dvořák. She asks about American acquaintances and about Kovařík.

Handwritten in ink, 1 bifolio and envelope, written on 4 pages, 200 : 124 mm, envelope 105 : 128 mm

**Dvořáková Otilie [to her parents and brother] Antonín, Anna, and Otakar Dvořák
Prague, 6 Dec. 1894**

[ADKD, Vol. 7, pp. 296–298]

Today is the Feast of St Nicholas...

They took part at a concert of the Czech Quartet. They played quartets by Mozart and Rubinstein and a sonata by Nedbal. It was awarded a prize of 250 gulden, Suk got 500 gulden, and Dvořák got 1000 gulden. The money has arrived, and when they get it from the Academy, they will take it to Procházka at the bank. In the evening, they will be visited by Suk, Nedbal, and Boleška. She got a letter and a pin from Sadie. She got mother-of-pearl opera glasses from grandmother. She has been embroidering her clothing. Her sisters have gotten their school grade reports, but Antonín did not. She asks whether they have found [the manuscript of] *Dimitrij*. Rubinstein has died, and Bendl is now the professor at the conservatory.

Handwritten in ink, 1 bifolio and 1 folio with writing on 6 pages, 200 : 122 mm

**Dvořáková Otilie [to her mother] Anna Dvořáková
S. I., [before 19 June 1902]**

As usual, I am sending you something that will make you angry...

About the purchase of the broach. The copy of *Pod jabloní* (Under the Apple Tree) is finished.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 4 pages, 124 : 144 mm

**Koutecká Terezie to Otilie Dvořáková
Spillville, 11 Aug. 1893**

It would seem that apart from the high prices and the smoke, you are...

She writes to Chicago about how Otilie's siblings are doing. She reports about correspondence received for the Dvořák family, mostly from Bohemia.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 4 pages, 125 : 202 mm

**Koutecká Terezie to Otilie Dvořáková
S. I., [after 20 Nov. 1898]**

You must be surprised that I am writing to you on such paper...

Otilie's parents were worried about whether they had arrived safely in Vienna. They will be pleased to receive a letter. A parcel from Sinigaglia in Italy has arrived with sweets. There is also a package

at customs from the Netherlands. She will send the Sunday edition of the newspaper *Politika* with an article about Suk's and Otilie's wedding.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 3 pages, 184 : 111 mm

Siebert Sadie to Otilie Dvořáková

New York, 24 Nov. 1894

No doubt you will be surprised to get a letter from me...

Sadie thanks for the broach brought to her by Otilie's mother. She is sorry Otilie did not come to America with her parents. She writes using a typewriter and introduces it as a new invention.

Duplicate, 2 folios with writing on 2 pages, 267 : 201 mm, torso, page 2 is missing

Suková Otilie to [her father] Antonín Dvořák

Křečovice, 12 June 1901

Please accept congratulations from me and my husband...

Congratulations.

Handwritten in ink, 1 folio with writing on 1 side, 175 : 113 mm, torso

Suková Otilie to [her parents] Antonín Dvořák and Anna Dvořáková

Křečovice, 10 June 1902

Please accept from both of us, and also from little Josef...

Congratulations on Antonín Dvořák's name day. She thanks him for money and for paying their taxes. Congratulations also for Dvořák's son Antonín. A postscript for Anna Dvořáková tells about how well Otilie's son Josef is doing.

Handwritten in ink, one bifolio with writing on 3 pages, 224 : 144 mm

Suková Otilie to [her mother] Anna Dvořáková

Prague, 26 May 1905

So we have arrived safely in Prague...

About her illness and about *Rusalka*.

Handwritten in ink, 1 bifolio and envelope with writing on 4 pages, 148 : 108 mm

[Štěpánek Ladislav to Klotilda Čermáková]

Pardubice, s. a.

We wish you happy holidays, although I must remain at the office for now...

He sends wishes for happy holidays encloses 35 gulden. They will send a goose for the holidays. He asks about Terezie [Koutecká]. The children are well. A long letter will follow.

Handwritten in ink, 1 folio with writing on 2 pages, 222 : 143 mm

Štěpánková Antonie to Anna Dvořáková [the composer's wife]

S. l., s. a.

Please allow me to take the liberty of also adding a few lines...

This explains why Otilie is with them in Pardubice.

Handwritten in ink, 1 folio with writing on 2 pages, 175 : 113 mm, enclosed with the previous letter

František Bílek: *Ukřižovaný / The Crucifixion*
Kresba uhlím, papír na plátně / Charcoal
drawing, paper on canvas, 1896
Galerie hlavního města Prahy / Prague City
Gallery, K 3146

**František Bílek: *Podobizna Josefa
Bohuslava Foerster***
Dřevořezba / Wooden sculpture, 1930
Galerie hlavního města Prahy / Prague City
Gallery, P 494

31. XII. 1934.

milý a vážený příteli,

myšlím pravím křesťanský, jest to pýšlou, a Nového
Němce! „Ať jsme Nebí plá“! A jak vždy sloužil
Jeho pán pro ná slava. — aby nás Pán Bůh miloval!

Ono bych chtěl provésti: sám s své a Vím přibudeti,
dnes bych chtěl Bohu sloužiti, mým Nejsvětější Otci, že to,
je mi vše dal:

Stal ministrem. Doma uprázdnil chviluť po nepří-
stěel tam sloužiti. Běs, otobán. Převrátil sloužiti;
postavil způsobil a přitáhl papírům. Učinil
byl mu chrámem. Převrátil sloužiti, přitáhl a
způsobil postavy papírům. Kralichem obdržim
Novým sloužiti. Ten postall do kněž a
Těm. Neviděl, že sloužil Nejsvětější Otci, protože
al se doby pýšlou, jak obdržim že pýšlou a se
Bůh je s mím.

Ne ve stětu, ani s davn, pýšlou, že pýšlou, pýšlou
a pýšlou, takže chtěl bych sloužiti Nejsvětější Otci, aby
Bůh je opět přijal pro Nebí a dává Páně Vše,
mým draký!

milostiví pán! uctíť poměrem pýšlou!

Bílka J. Hradec.

Dopis Františka Bílka Josefu Bohuslavu Foersterovi / Letter from František Bílek to Josef Bohuslav Foerster

Praha, 6. 3. 1905, kresba F. Bílka s textem: „Nejvyššími pravdami nám záříš – svítíš – nás šleháš a my jsme k nim hlouzí a slepí“ z 1. strany dopisu / Prague, 6 Mar. 1905, drawing by F. Bílek with the text: “You shine upon us – illuminate us – with the highest truths, You beat them into us, but we are blind and deaf to them”, from the first page of the letter
NM-ČMH, č. př. / Acquisition no. 46/98

Kancionál Karla Josefa Českého / Hymnal of Karel Josef Český

Titulní strana, rukopis / Title page, manuscript, 1730
NM-ČMH, č. př. / Acquisition no. 22/2014

Otilie Dvořáková

S. l., s. a., fotografie neznámého autora /
photograph by an unknown photographer
NM-ČMH, č. př. / Acquisition no. 22/2014

Josef Suk (1874–1935)

S. l., 30. léta 20. století / 1930s
Fotografie neznámého autora /
Photograph by an unknown photographer
Soukromá sbírka / Private collection

**Blahopřání Emilie a Josefa Sukových k narození
jejich vnuka Josefa Suka (1901–1951) /
Congratulations of Emilie and Josef Suk for the
birth of their grandson Josef Suk (1901–1951)**

[Křečovice, po 19. 12. 1901 / Křečovice, after
19 Dec. 1901]

NM-ČMH, č. př. / Acquisition no. 22/2014

